

DO BE OR NOT TO BE BANKSY?

Alessandra Mattanza

Wind laat zich niet stoppen. Soms is het een zefier of een milde bries, soms is het een storm of zelfs een cycloon, maar een wind die Banksy heet is een boodschap die iedereen omver blaast.

(*Takeshi Kaneshiro*) 'Noem mij maar Wind.'

(*Zhang Ziyi*) 'Wind?'

(*Takeshi Kaneshiro*) 'Ik ga in mijn eentje rond, kom en ga zonder sporen achter te laten.'

(*Zhang Ziyi*) 'Als een zorgeloze bries?'

(*Takeshi Kaneshiro*) 'Nee, als een speelse wind.'

Aldus de twee geliefden in de film *House of the Flying Daggers*, onder regie van Zhang Yimou.

De wind laat zich niet stoppen. Toch kan er een ander soort wind waaien, vooral als liefde en emoties, hartstocht voor een zaak en activisme meespelen. De wind laat zich niet stoppen. Als ideeën de lucht laten rondwervelen zoals de wind, kunnen ze aan kracht winnen en uiteindelijk op een sjabloon of in woorden op een muur boodschappen of gevoelens overbrengen die onze ziel of ons hart raken. Voor mij is Banksy zo'n soort wind. . .

Als schrijver en reis- en straatfotograaf leerde ik Banksy en zijn kunst al aan het begin van zijn carrière kennen. Eigenlijk

ben ik op mijn reizen altijd begeleid door deze kunstvorm, tijdens al die uren op straat, waarin ik wachtte op het juiste moment en het perfecte licht om mijn plaatjes te schieten. Maar de straat heeft een eigen ziel. Het is een leven en een microwereld binnen het grotere bestaan. Ik ben altijd aangenaam verrast als tags of graffiti een grauwe uithoek van de stad opfleuren. Ik maak er een foto van en reken diverse street artists tot mijn vrienden. Met hun rebelse en onconventionele geest, hun unieke en persoonlijke kijk op de wereld, met die bohemien onverschilligheid tegenover instituties en regels roepen ze emoties op. Ze inspireren door je te laten glimlachen om een zin, een karakter, een tafereel. Je moet wel verliefd worden op hen en op hun kunst. Ze doen me denken aan de *poètes maudits*, de vervloekte dichters, zoals Paul Verlaine, Arthur Rimbaud, Charles Baudelaire, wier verzen mij zo dierbaar zijn door hun passie, hun wilde ziel en hun moed; maar ook Lautréamont of Alice de Cambrier of, buiten Frankrijk in het Amerika uit de jaren twintig, Hart Crane. In mijn oren weergalmen bepaalde zinnen en woordarabesken. Ik ervaar een muzikale mix van improvisaties uit de jazz van de beat generation uit de jaren vijftig van Jack Kerouac, Lucien Carr, Allen Ginsberg, William S. Burroughs, Neal Cassady, Lawrence Ferlinghetti, Norman Mailer. Ik proef de vernieuwende poëzie van Ruth Weiss, de godin van de beat, die ze vertolkte begeleid door een saxofoon en andere jazzinstru-

menten of door een hiphopritme, de nieuwe straatmuziek uit de getto's, doorspekt met boze en agressieve poëzie, rebellie en het verlangen naar verlossing.

De graffiti, de kleurrijke letters, de muurschilderingen, zelfs de met geïmproviseerde lijm op de muur geplakte foto's of verscheurde en in collages verwerkte affiches, of de aanval op reclame door figuren als Poster Boy in het hedendaagse Brooklyn fascineren me. Ik was immers ook deel van de straat met mijn camera om mijn nek, net als de vele zwervers en avonturiers die ik er tegenkwam. Er waren mensen maar ook even respectabele honden, die kwamen snuffelen; katten die aan mijn voeten of op mijn schoot gingen liggen; veel duiven en nieuwsgierige vogels die vanaf de daklijsten van een gebouw naar beneden gluurden; een paar wespen of lastige bijen, evenals onvermoeibare vliegen of de vlinders die per ongeluk op mijn hand landden. En dan had je nog de kinderen die op pleinen of straathoeken speelden; de eenzame oude mannen die op een stoel voor hun huis in de verte staarden; een teleurgestelde minnares die op een bankje een liefdesbrief las terwijl de tranen over haar wangen stroomden; de dakloze die op de stoep of in een portiek sliep; zakenmannen en -vrouwen die zich voortspoedden, niemand aankeken alsof ze de wachters van de tijd waren; jongens die elkaar achterna zaten op een basketbalveldje; en dan zij weer: de street artists met hun spuitbus, met hun sjabloon

van papier of hout, op een skateboard, die heimelijk en handig in de omgeving opgingen. Banksy was anders. Al meteen onderscheidde zijn werk zich van dat van andere kunstenaars; en dat sprong al snel in het oog. Zijn boodschap was zo luid als de stem van een kind in een menigte, als een bomexplosie in de lucht. Vaak bevat zijn werk een politieke boodschap, meestal inspireert het tot dromen en hopen.

Dit boek wil geen catalogus zijn van Banksy's kunst of zijn werk beoordelen. Het wil alleen zijn reis en zijn visie beschrijven, proberen zijn verhaal te vertellen. De beroemde acteur en regisseur Robert Redford is een echte artiest en iemand die ik altijd erg heb bewonderd, maar die net als Banksy eigenlijk altijd een buitenstaander is gebleven. Hij zei eens: 'Ik geloof in de kracht van verhalen.' Banksy heeft een van de mooiste verhalen van de wereld kunnen vertellen: het verhaal van een man die in zijn eentje de wereld uitdaagt en zo onbewust de held en spreekbuis is geworden van een beweging die het denken heeft veranderd. In dit boek speel ik de rol van toeschouwer, van een van de vele passanten die zijn kunst bewonderen. Ik hoop dat Banksy dat kan waarderen. Ik wil zijn kunst eer aandoen, aangezien ik hem al volg sinds hij een onbekend kunstenaar was. En ik zou van hem zijn blijven houden, ook al was hij nooit belangrijk en invloedrijk geworden. Het was echt liefde op het eerste gezicht.

16-17 Op het Cans Festival in 2008: hadden prehistorische autoriteiten rotsschilderingen laten verwijderen als ze onze technologie hadden gekend?

the
The

2005

BANKSY, PORTRET VAN EEN KUNSTENAAR

To be or not to be... Banksy? 'Zijn of niet zijn is de vraag; getuigt het van een nobeler geest om te lijden / knuppels en pijlen van het wrede lot te ondergaan / of de wapens op te nemen tegen een zee aan moeilijkheden / en er een eind aan te maken (...)' Dat vraagt Hamlet, prins van Denemarken, zich af in *Hamlet* van William Shakespeare. De existentiële vraag of je moet leven in lijdzaamheid of je moet verzetten en zelfs de dood of het niet-zijn moet riskeren maakt Hamlet te besluiteloos om in actie te komen.

Misschien had zelfs Banksy in het begin twijfels; dat weet hij alleen... Ooit zei hij: 'Mensen houden van me of ze haten me of het kan ze niet schelen.' In elk geval koos hij er al als tiener voor om te ageren, waarschijnlijk tegen de wil van zijn ouders in (ook al wisten ze, naar zijn zeggen, een tijd lang echt niet wat hij deed). Hij verzette zich tegen iedereen die hem wees op gevaren; tegen het gure klimaat met lange koude nachten doorgebracht onder een trein of verborgen op een straathoek in een grote stad, beschermd door de mantel der duisternis, tussen ratten en vuilnis; tegen de politie die hem maar al te vaak achterna zat of voor wie hij moest vluchten; tegen bewakingscamera's... De wind laat zich echter

niet stoppen; hij is af en toe als een dier, wild en onvoorspelbaar. Een wild dier volgt zijn instinct en aard. Het kan gewond raken, maar zodra het is genezen richt het zich weer naar zijn lot: het wil vrij en ongreepbaar zijn. In Banksy wordt het instinct om keuzes te maken sterk aangewakkerd door een onbedwingbare drang de wereld te veranderen, door idealen en principes, door een gedachte en een visie, door politiek activisme dat hem ertoe brengt alles op het spel te zetten, een visionair te zijn, zijn tijd vooruit te zijn wanneer niemand nog de tekenen ziet...

Het draait om collectief gedrag, net als in het sprookje *De nieuwe kleren van de keizer* van de Deense schrijver Hans Christian Andersen uit 1837, dat weer was geënt op een Spaans verhaal geschreven door Don Juan Manuel (1282-1348). Een ijdele en dwaze keizer wordt door twee oplichters misleid, die beweren dat ze bijzondere kleding voor hem woven die onzichtbaar is; alleen slimme mensen kunnen de kleding zien. Wanneer de keizer zich trots en arrogant door de straten laat rijden, prijst iedereen de onzichtbare stof. De mensen durven hem niet tegen te spreken of tegen de stroom in te gaan... tot een kind in zijn onschuld de waarheid durft te zeggen en 'De

The hoodie and the tourist information in Hackney, Londen:
geeft of ontfutselt hij je informatie?

keizer is bloot!' roept. Toch gaat de keizer door met zijn pompeuze optocht alsof er niets is gebeurd.

Banksy gebruikt vaak kinderfiguren in zijn werk, als spreekbuis voor zijn politieke, sociale protesten. De graffiti en muurschilderingen, de teksten op muren, eerder vrijwel 'onzichtbaar' – niet anders dan de daklozen die de straten bevolken en doorgaans worden gezien als probleem dat moet worden opgeruimd, of als de vele ratten die in de schaduw leven en misschien wel daarom zijn favoriete onderwerp zijn geworden – zijn dankzij hem waardevolle kunst geworden, gewild bij musea, galeries en verzamelaars. Ten prooi aan de 'Banksy-koores' jagen ze zijn werk over de hele wereld na.

Veel van Banksy's werk is verwijderd, samen met de muren waarop het werd gecreëerd, alsof men het van zijn identiteit wilde beroven zonder enig respect voor de kunstenaar zelf, en doorverkocht op exclusieve veilingen. ... altijd faliekant tegen zijn wil in. Banksy is voorstander van een democratische kunst die voor iedereen op straat bereikbaar is. Het principe dat hem en veel andere street artists drijft is dat kunst op de muren in steden of welk buitenmedium dan ook, gratis en democratisch moet zijn, buiten de instituten die verkondigen en willen beslissen wat wel en wat geen kunst is – bijna alsof ze de dictatoriale tempels der kennis zijn. Street artists zijn even revolutionair en innovatief als renaissancekunstenaars waren met hun verlichte geest en gedachtegoed, en even wilskrachtig als de hoofdrolspelers in de Franse revolutie. En ze zijn zeker even rebels als Shakespeare op het eind van zijn leven. Door in te gaan tegen de regels van de literaire kringen in zijn tijd verkende de bard nieuwe literaire stijlen, die zijn werk nog steeds relevant maken. Shakespeare vormde de taal naar zijn behoeften, creëerde zelfs nieuwe termen: hij deed wat hij wilde met woorden. Een gevoel van vrijheid en onafhankelijkheid bruisde in het bloed van Shakespeare, die zeven jaar lang volledig in het niets verdween. Het waarom is nog steeds een mysterie. Ook

hij leek een bepaald mysterieus aura te hebben, maar wat ertoe doet is zijn werk, en wat hij achterliet: de gevoelens, emoties en inspiratie die zijn verzen, zijn woorden tot op de dag van vandaag oproepen.

Banksy zal gewoon blijven doen wat hij doet, zelfs als niemand meer om hem zou geven. Ondanks zijn anonimiteit is hij een ster geworden, al kan de roem hem gestolen worden. Dat blijkt onder meer uit het feit dat hij zijn naam of identiteit nooit bekend heeft gemaakt, zijn geheim voor zich houdt, slechts nu en dan een interview per e-mail geeft – en dan alleen via diverse e-mails met vrienden die hij vertrouwt. Hij weet zijn vrienden goed te kiezen; ze spreken alleen goed van hem, afgezien van een paar ruzies zoals die onder street artists kunnen ontstaan, net als in elke grotere 'familie'. Vrijheid betekent dat er verschillende visies zijn. Toch bewaart iedereen compleet stilzwijgen over zijn identiteit. 'Het spijt me, ik kan niets vertellen,' mompelt de een. 'Hij moet nu ongeveer vijftig zijn. ... misschien, en we zullen zien wat hij gaat doen,' voegt een ander met neergeslagen blik toe. Meer laten ze niet los. Zelfs als je hem ontmoet, weet je niet zeker of hij het echt is. Banksy is alleen teksten en sjablonen die hij op muren heeft achtergelaten, een hedendaagse ondergrondse Zorro. Zou Banksy een kunstenaarscollectief kunnen zijn dat wereldwijd actief is in plaats van een enkel individu? Ook dat blijft in het ongewisse. Als je te veel aandringt, word je met argwaan en wantrouwen bekeken alsof je niet deugt, of een verrader of spion bent die er niets van begrijpt (hoewel dat ook weer heel begrijpelijk is).

En waarom ook? Doet het er echt toe wie Banksy is? Banksy is geen gezicht; Banksy is een boodschap. Banksy staat voor woorden, sjablonen, ideeën, beelden die je raken, je laten nadenken, je aan jezelf laten twijfelen; beelden die de maatschappij aanklagen, die regeringen bekritisieren en aanklagen, vanwege hun obsessie om te controleren, vanwege hun oorlogen en genociden, hun geweld en misbruik, hun onrecht; beelden

Misschien geeft dit portret van een anonieme drummer weer hoe Banksy kijkt naar de mix van muzikanten en schilders: beiden zijn kunstenaars, maar alles draait om hun kunst, niet om de persoon.

die helden maken van degenen die vaak vergeten worden, die lachen om de conservatieve mentaliteit die dreigend in de lucht hangt en iedereen die anders is veroordeelt en bekritiseert.

Er is obsessief journalistiek onderzoek gedaan naar Banksy. Komt hij uit Bristol? Houdt hij evenveel van muziek als van zijn sjablonen? En is het niet heel waarschijnlijk dat hij ook van films houdt? Maar wederom: doet het er toe wie Banksy is? Ook jij kunt beslissen of je Banksy wilt zijn of niet, of je je gedachten wilt volgen, je ideeën wilt najagen zoals de wind achter de wolken aan zit, ze wilt omarmen zoals de golven zich over het strand sluiten. Laat je door je ideeën inspireren, zoals de bomen die hoopvol opkijken naar de zon aan de hemel. Je kunt een gedachte geen naam geven omdat ze niet tastbaar is. En een gedachte kan van iedereen zijn als ze gedeeld wordt en zich over de wereld verspreidt, zonder grenzen in tijd en ruimte. Op de vraag of hij echt Banksy is, antwoordt hij in mysterieuze verzen die bol staan van poëzie: 'De vraag is: wie is de echte ik? Die vraag stel ik mezelf vaak! Ik laat haar open, moge de lezer uit mijn reacties opmaken of ik het ben of niet...'

Zoals de Italiaanse auteur Luigi Pirandello zou vragen: 'Is Banksy iemand, niemand of honderdduizend mensen?' Banksy is overal. Op dit moment zou hij kunnen rondsluipen door Bristol, Londen, New York, Los Angeles, Berlijn, New Orleans, Gaza, Toronto, Park City, Bethlehem, San Francisco, Parijs, Rome... allemaal steden waar hij al geweest is. Banksy opereert in stadscentra, in buitenwijken, in buurten die de wereld vergeten is, op muren, op boten, in parken en dierentuinen, in uithoeken die even onwaarschijnlijk als onvoorstelbaar zijn of ergens in een geheimzinnige, sinistere ruimte onder een stad. Hij werkt en bouwt, improviseert en verbaast, verrast en inspireert. Zo besloot hij een hotel te openen in Palestina, het Walled Off Hotel. Misschien is hij of een van zijn geestverwanten op dit moment bezig iets voor te bereiden dat de wereld opnieuw in verwarring brengt, zoals hij graag doet. Het kunnen graffiti zijn of extravagante straatsculpturen, geïmproviseerd met iets wat hij op straat heeft ontdekt; bijzondere opstellingen gemaakt met verkeersborden; of beelden die transformeren tot 'Banksy-kunst'; of simpelweg een streep gele verf die je uitnodigt hem te volgen. En dat alles zowel legaal als illegaal gecreëerd. Overal duiken zijn improvisaties op, even onverwacht als choquerend. Banksy heeft zelfs gestunt met zijn werk. Zo hing hij het aan de muren van enkele befaamde musea, waar hij beter dan enig acteur heeft gedold met de bewakingscamera's.

Banksy heeft geen respect voor autoriteiten die vrije artistieke expressie beperken. Hij huldigt het principe 'Ware kunst is niet te vangen'. Met het sjabloon als zijn voornaamste 'wapen' is Banksy een kunstenaar, schilder, politiek activist en regisseur. Hij mag dan zijn huidige populariteit onder kunstcritici en experts in de wereld van kunstinstituten niet hebben gewild, hij is wel blij dat hij het hart van de mensen gestolen heeft. Zoals hij nu en dan zegt, krijgt

hij vooral een adrenalinestoot als hij creëert, geprikkeld door het gevaar om te worden ontdekt en gearresteerd als een ware verschoppeling van de straat.

In zekere zin lijkt hij op een moderne Robin Hood, die het systeem 'besteelt' en compromitteert en het volk kunst en emoties geeft, maar ook wil protesteren. Zijn sjablonen zijn bovendien niet alleen politiek maar ook 'op hun eigen magische manier' romantisch of ironisch. Nu eens laten ze je wegdromen, huilen of glimlachen. Dan weer raken ze diep het collectieve bewustzijn; of ze vervullen je met vreugde; of ze wekken een wraakzuchtige woede op. Zijn keus om clandestien en anoniem te werken ankert Banksy als kunstenaar en als mens. 'Waar leeft Banksy van?' hoor je soms vragen als zijn werk weer eens voor astronomische bedragen wordt verkocht door zijn voormalige manager of door verzamelaars die geen van allen onthullen waar ze zijn kunst echt vandaan hebben. Zijn werk wordt zelfs in de grote veilinghuizen verhandeld. Hoort de kunstenaar zelf geen toestemming te geven? Moet hij niet het laatste woord hebben? Vooral als de kunst ruw uit muren op straat wordt gerukt?

Het grootste deel van zijn verdiensten lijkt Banksy aan goede doelen te geven. Waar hij zelf van leeft blijft een mysterie. Maar of hij nu rijk is of niet, gaat alleen hem aan. Op een dag zat hij in alle anonimiteit voor Central Park in New York en hij deed of hij een gewone ploeterende kunstenaar was. Hij verkocht er een paar stukken en maakte zo de mensen die ze kochten behoorlijk rijk. Een paar van hen gaven later zelfs interviews op tv omdat ze door het werk te verkopen eindelijk een huis hadden kunnen kopen of dromen hadden kunnen verwezenlijken. Ze waren beloond door hun liefde voor kunst, ongeacht of ze nu de stijl van Banksy hadden herkend.

Ook dat is wat het betekent om Banksy te zijn: het beschikken over een weergaloze en unieke vrijgevigheid die weet hoe ze gewone mensen in het hart kan raken. Zijn fans, net als aanvankelijk andere street artists, speuren met bonzend hart straten, parken, muren, boten op de Theems en zelfs dierentuinen over de hele wereld af.

Soms is Banksy verblijven in dierentuinen in gegaan. Hij 'sloeg toe' op het gevaar af op de verkeerde plek te zijn en door een dier verscheurd te worden. Maar hij werkte snel met katachtige behendigheid en een bijna dierlijk instinct. Wat hij deed? Hij behartigde de belangen van pinguïns en olifanten en nog meer dieren.

Inmiddels zijn sjablonen van Banksy iconisch geworden, getuigen van het collectieve geheugen, van de geschiedenis. Zo is er een mannenfiguur met een bivakmuts die een bos bloemen gooit in plaats van een bom; een klein meisje dat als in een droom een rode ballon laat wegvliegen; de twee agenten die elkaar een onverwachte kus geven; een panda met pistolen aan zijn poten. Je hebt zelfs Steve Jobs die rondsloent met een tas. Banksy geeft vrijwel nooit een eenduidige interpretatie van zijn werk. Dat laat hij over aan wie het ontdekt en bestudeert. Zijn voornaamste onderwerpen zijn ratten, soldaten, kinderen, agenten, apen en gorilla's, en katten. De ideologie? Antiautoritair, pacifistisch, anarchistisch, existentialistisch, en tegen oorlog, kapitalisme, imperialisme en fascisme. Het existentialistische concept? Banksy vat dat samen in één zin die zijn visie omvat: 'De vier basisbehoeften van de mens zijn voedsel, slaap, seks en wraak.' Hij geeft blijk van zijn universele menselijkheid, zonder hypocriet te zijn of valse mythen van geluk of onmogelijke dromen te verkondigen.

Kissing Coppers is nu politiek correct, maar totaal niet toen het werd geschilderd op een muur in Brighton.

In het zijn boek *Wall and Piece* (2005) vertelt Banksy verhalen waarin zijn visie scherp naar voren komt. Hij vertelt over kunstenaars aan het hof van een koning. De favoriet onder hen wordt uitgedaagd door een vuile en slonzige vreemdeling, een zwerver... die uiteindelijk zijn gram haalt. In een ander verhaal, dat hij in 2005 heeft aangebracht op een vuilcontainer in Notting Hill, Londen, vertelt Banksy: 'In een bos woonden een beer en een bij. Ze waren de grootste vrienden.' De vlijtige en hardwerkende bij vergaat het uiteindelijk slecht, omdat ze te hard werkt in haar streven naar de kapitalistische droom van grote rijkdom.

Andere verhalen lijkt hij van vrienden te hebben: soms hebben ze een politiek of provocerend karakter; soms zijn het korte uitspraken over gevoelens en de hoop op geluk. Misschien zijn het gebeurtenissen die street artists werkelijk overkomen zijn.

Banksy lijkt direct en echt contact belangrijk te vinden, alsof dat bevestigt dat hij wel degelijk echt en reëel is, zonder de sluier van oppervlakkigheid. Naast de pure en rauwe ethiek van zijn verhaal, is Banksy altijd oprecht tegenover wie bereid is naar hem te luisteren, hem te volgen en hem te nemen voor wie hij is. Waarbij je ervoor kunt kiezen of je zelf al dan niet Banksy wilt zijn.

Gehuld in een hoodie, bedoeld om als een kameleon in zijn omgeving op te gaan zodat hij bewakingscamera's kan ontwijken, springt Banksy om vier uur 's ochtends onder bruggen, gedekt door de duisternis. Hij is een van de straatratten die hij zo vaak afbeeldt en die symbool zijn geworden voor zijn kunst. Klauterend is hij snel en lenig als een kat, sluipend, onvoorspelbaar en altijd op zijn hoede. Maar hij is ook agressief en brutaal als een rat. Hij kan in rook opgaan, is oneerbiedig, provocerend en kent geen angst, is nieuwsgierig als een aap. Al deze dieren

geeft hij schitterend weer met zijn sjablonen, maar ze maken ook deel uit van zijn ziel, duivel en engel in één, in een wereld waarin goed en slecht niet duidelijk van elkaar te onderscheiden lijken. Het sjabloon 'KEEP IT REAL' geeft zijn boodschap duidelijk aan. Dit is een vroege versie van een aap met sandwichbord waar een boodschap op staat. Eenzelfde soort aap draagt een bord met de tekst 'LYING TO A COP IS NEVER WRONG'.

Waarom is Banksy gaan sjabloneren? Waarschijnlijk bij toeval. Op een avond, toen hij achttien was, verstopte hij zich op de vlucht voor de politie onder een oude vrachtwagen waaruit olie drupte. Alleen, in de donkere koude nacht, werd Banksy aan het denken gezet. In die nacht kreeg hij een visioen over zijn werk: hij moest het ofwel opgeven of sneller werken als hij niet in de kraag gevat wilde worden en alles kwijtraken. Opeens zag hij sjablonen voor zich, waar hij zich vanaf dat moment op zou toeleppen. Hij vertrouwde alles aan vriendin toe, waarop zij hem aanraadde te stoppen met een bepaalde drug die slecht was voor zijn hart.

Omdat hij zo oprecht en eerlijk menselijk is, is Banksy een van ons. Hij is een legende, mythe, icoon, maar vooral is hij een mens en een kunstenaar, een visionair die vooruit kan lopen op de tijd, verder gaat dan het conventionele concept van kunst en maatschappij. Voor hem is een muur altijd het beste medium om zijn kunst te openbaren, met een missie in zijn hoofd en een existentiële en onbedwingbare passie in zijn bloed.

Zijn droom is een stad vol graffiti, waar graffiti legaal is, een stad waar iedereen kan schilderen wat hij wil, met muren in miljoenen kleuren, korte zinnen, interessante uitspraken, boodschappen die vaak politiek zijn maar ook ironisch, vol liefde en hoop op een betere wereld. En dan zijn er de 'stunts', zoals de

Keep it Real: is dit een algemene oproep om het bij de werkelijkheid te houden of een vermaning aan Banksy om gefocust te blijven?

keer dat hij een olifant beschilderde of een paar koeien, of een Britse telefooncel bewerkte, wat alweer de vraag bij mensen oproep 'Is het een Banksy of niet?' Of recenter, in 2018, toen hij een kunstwerk vernietigde dat net was verkocht op een veiling van Sotheby's. Het gleed uit zichzelf uit de lijst, alsof het werd aangedreven door een mechanisch proces, en werd versnipperd tot het halverwege stopte maar al half vernietigd was. Banksy, die inmiddels ook een 'meester' is op sociale media, gaf op Instagram een praktische demonstratie van hoe dat in zijn werk was gegaan. Op dat medium geeft hij ook vaak updates met nieuwe ideeën, foto's, nieuws en initiatieven. Zijn poging bleek uiteindelijk niet geheel succesvol, omdat hij het werk volledig had willen vernietigen zodra het op de veiling was verkocht. Het nieuwe kunstwerk dat hierdoor ontstond kreeg de naam *Love is in the Bin* en werd in oktober 2021 verkocht op de veiling van Sotheby's.

Banksy uit zich niet vaak in woorden of lange toespraken, zoals politici en staatshoofden zo goed kunnen; hij handelt liever. Banksy is dol op actie. Het is alsof hij stilzwijgend belooft dat hij nog niet voor het laatst verrast heeft omdat hij, zwerver en ongetemd schepsel van de straat, altijd onvoorspelbaar is. Een van zijn tips voor wie wil sjabloneren en in zijn voetsporen wil treden: 'Denk buiten de kaders, maak de kaders kapot en doe dat met een verdomd scherp mes.'

Shredded Girl with Balloon (Versnipperd meisje met ballon). Wat een stunt organiseerde de kunstenaar in 2018 bij Sotheby's London!